

Пріоритети розвитку асоціації з ЄС: очікування українських експертів напередодні 23-го Саміту Україна-ЄС

У січні 2020 року українські незалежні експерти у галузях, охоплених Угодою про асоціацію (УА) з ЄС, виклали [очікування коротко- і середньострокових результатів](#) розвитку відносин Україна-ЄС. За цей час відбулись деякі позитивні зрушення, але абсолютна більшість очікувань, на жаль, не була втілена. Більш того, глобальний порядок денний за 1,5 роки змінився, створивши нові виклики і нові, додаткові цілі.

Цей документ, у створенні якого брали участь понад 20 експертів, містить тези, відображення яких у спільній декларації Саміту-2021 ми вважаємо **запорукою його успіху**; систематизує **оновлені пріоритети** модернізації УА; а також **показники успішності** співпраці України з ЄС у середньостроковій перспективі.

Юстиція, свобода, безпека

Саміт-2021. Сторони визначили «дорожню карту» Великої сімки щодо пріоритетів судової та антикорупційної реформ в Україні операційним інструментом виконання УА в частині політичної асоціації. Сторони ініціювали переговори України, Єврокомісії та держав-членів щодо спільного прикордонного контролю.

Мета-2023. Україна виконала всі пріоритети “дорожньої карти” Великої Сімки. ЄС запровадив регулярний моніторинг виконання УА в частині політичної асоціації за допомогою методології *EU Justice Dashboard* та *EU Rule of Law Report* для вимірювання прогресу судової реформи та боротьби з корупцією. Україна і ЄС усунули правову суперечність, яка перешкождала запровадженню спільного прикордонного контролю між Україною і державами-членами ЄС.

Оновлення УА. Створення нового Додатку до Глави III УА, який конкретизує пріоритети посиленої співпраці у питаннях правосуддя та правоохоронної діяльності, у т.ч. щодо забезпечення дотримання міжнародних та національних санкційних режимів.

Лібералізація торгівлі товарами

Саміт-2021. Сторони підтвердили початок консультацій та взаємну готовність до швидшої та глибшої лібералізації торгівлі товарами, зокрема до значного розширення тарифних квот.

Мета-2023. Сторони домовились про значне розширення тарифних квот, які повністю використовуються.

Оновлення УА. Оновлення Додатків I та II відповідно до нового графіку лібералізації.

Технічні бар'єри у торгівлі, санітарні і фітосанітарні заходи

Саміт-2021. Сторони підтвердили зацікавленість у підписанні Угоди про оцінку відповідності й прийнятності промислових товарів (АСАА).

Мета-2023. ЄС унормував процедуру визнання еквівалентності систем сертифікації по харчовій і сільгосппродукції у разі позитивного висновку ЄК та визнав еквівалентність для низки категорій сільськогосподарських товарів. Укладена рамкова Угода АСАА з додатками щодо перших трьох пріоритетних сфер. Наступними пріоритетами для Угоди АСАА визначені технічні регламенти щодо радіообладнання, обмеження використання небезпечних речовин, екодизайну, енергетичного маркування, медичних виробів.

Оновлення УА. Розширення Додатку III, зокрема включення у Додаток підтвердження умов виробництва лікарських засобів умовам належної виробничої практики (GMP).

Митні питання

Саміт-2021. Сторони підтвердили підготовку до взаємного визнання авторизованих економічних операторів до кінця 2022 року. Сторони підтвердили мету приєднання України до європейської спільної транзитної системи до 2023 року.

Мета-2023. Україна приєдналася до європейської спільної транзитної системи. Запрацювала угода про взаємне визнання авторизованих економічних операторів.

Цифровий порядок денний

Саміт-2021. Сторони підтвердили мету приєднання України до Єдиного цифрового ринку ЄС на основі «дорожньої карти», що включає трансформацію регулятора ринку електронних комунікацій.

Мета-2023. Укладена та почала застосовуватися Угода про взаємне визнання електронних довірчих послуг між Україною та ЄС, зі створенням механізму оцінки відповідності надавачів послуг та засобів. ЄС почав оцінку готовності України до застосування режиму внутрішнього ринку для електронних комунікаційних послуг.

Оновлення УА. Оновлення Доповнення XVII-3 з урахуванням нового законодавства ЄС та мети приєднання до Єдиного цифрового ринку ЄС.

Державні закупівлі

Саміт-2021. Сторони ініціювали формальну оцінку прогресу України у виконанні зобов'язань у рамках Глави 8 Розділу IV УА.

Мета-2023. Рішення органів асоціації про взаємний доступ до ринків державних закупівель у рамках принаймні трьох перших етапів Індикативного плану.

Транспорт

Саміт-2021. Сторони підписали Угоду про спільний авіаційний простір (САП). Сторони ініціювали консультації про покращення умов доступу українських автомобільних перевізників на ринок ЄС та недопущення обмежень, що спотворюють конкуренцію

Мета-2023. Спільний комітет за Угодою про САП прийняв рішення про завершення першого / початок другого перехідного періоду. Відбулась взаємна лібералізація доступу автомобільних перевізників. Розпочався процес приєднання України до Європейського транспортного співтовариства.

Фінансові послуги

Саміт-2021. Сторони ініціювали підготовку України до приєднання до Єдиної європейської мережі розрахунків (SEPA). Сторони ініціювали консультації щодо механізму отримання Україною режиму внутрішнього ринку для фінансових послуг та формування відповідної «дорожньої карти».

Мета-2023. Україна приєдналася до Єдиної європейської мережі розрахунків (SEPA).

Оновлення УА. Оновлення Доповнення XVII-2 з урахуванням нового законодавства ЄС.

Енергетика та енергозбереження

Саміт-2021. Сторони підтвердили пріоритет продовження використання української інфраструктури для постачання газу до ЄС та розпочали консультації відповідно до статей 274 та 338 УА, зокрема, для зміцнення енергетичної солідарності та ініціювання використання операторами ринку ЄС точок приймання-передачі природного газу на східному кордоні України. Сторони оголосили про запровадження цільових фінансових інструментів та структурованого діалогу щодо долучення до нового механізму ЄС із фінансування ВДЕ та трансформації вугільних регіонів та розвитку низьковуглецевих систем генерації електроенергії. Сторони домовилися про поширення моніторингового механізму, передбаченого Додатком XXVII, на всі проекти законів і підзаконних актів, що регулюють енергетичний сектор.

Мета-2023. Об'єднана енергосистема України синхронізована з ENTSO-E.

Європейський зелений курс та довкілля

Саміт-2021. Сторони узгодили «дорожню карту» участі України в ЄЗК, включаючи повноцінний доступ України/українських міст до таких інструментів, як Європейський кліматичний пакт, Новий європейський Баугауз, Угода зелених міст.

Мета-2023. Україна та ЄС досягли згоди про умови, за яких механізм CBAM не буде застосовуватися до товарів походженням з України. Забезпечено доступ України до фінансових інструментів для зеленого переходу та декарбонізації.

Оновлення УА. Оновлення Додатків XXX та XXXI відповідно до потреб реалізації ЄЗК, Паризької угоди та із включенням тих сфер, які наразі не регулюються Угодою (хімічні речовини, шумове забруднення тощо).

Формулювання та редагування пріоритетів здійснювали:

Вероніка Мовчан, Інститут економічних досліджень і політичних консультацій (ІЕД); **Сергій Сидоренко**, “Європейська правда”; **Дмитро Шульга**, Міжнародний фонд “Відродження”

У написанні, доопрацюванні та рецензуванні пріоритетів також взяли участь такі експерти:

Любов Акулєнко, Український центр європейської політики; **Євген Ангел**, ІЕД; **Наталя Андрусевич**, РАЦ “Суспільство і довкілля”; **Степан Берко**, фундація DEJURE; **Олександра Бетлій**, ІЕД; **Андрій Бутін**, ІЕД; **Михайло Гончар**, “Стратегія XXI”; **Ірина Коссе**, ІЕД; **Віталій Кравчук**, ІЕД; **Павло Кравчук**, “Європа без Бар’єрів”, **Вікторія Куликова**, Європейська Бізнес Асоціація; **Володимир Лапа**, Український клуб аграрного бізнесу; **Іван Лахтіонов**, Transparency International Ukraine; **Дмитро Лур’є**, Європейська Бізнес Асоціація; **Роман Ніцович**, DiXi Group; **Лілія Олексюк**, “Інформаційна безпека та інформаційні технології”; **Олена Павленко**, DiXi Group; **Оксана Приходько**, “Європейська Медіа Платформа”; **Марія Репко**, Центр економічної стратегії; **Ірина Сушко**, “Європа без Бар’єрів”